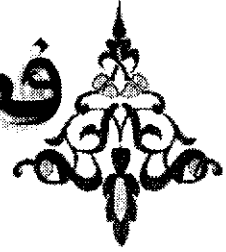

یاد رفته

فضیلت از

حسن بویا

یکم

یکی از معروفترین اسامی قرآن گرامی در نزد مسلمانان «قرآن کریم» است که به زیبایی تمام در زبان مسلمانان جاری شده است. با گشودن کتاب آسمانی و صحیفه الهی قرآن، به کلمات و واژگان بسیاری برمی خوریم که با کلمه «کریم» پیوند خورده است و نشان دهنده اوج عظمت محتوایی و عنایت خاص آفریننده کلام الهی است، واژه‌هایی همچون: رسول کریم (دخان/۱۷)، رزق کریم (حج/۵۰)، اجر کریم (حدید/۱۱)، کتاب کریم (نمل/۲۹)، غنی کریم (نمل/۳۰)، ربک الکریم (انفطار/۶) زوج کریم (لقمان/۱۰)، مقام کریم (دخان/۲۶)، عرش کریم (مؤمنون/۱۶)، ملک کریم (یوسف/۳۱)، قول کریم (اسراء/۲۳)، عزیز کریم (دخان/۴۹)، قرآن کریم (واقعہ/۷۷)، و مدخل کریم (نساء/۴).

با نگاهی کوتاه و گذرا بر این واژگان، بجز مواردی که مربوط به ذات الهی است، بسیاری از آنها مربوط به انسان و یا امور مربوط به او می باشد. مانند: رزق، زوج، اجر و... علاوه بر واژه کریم، مشتقات دیگری از این واژه به صورت‌های مختلف در قرآن کریم به کار رفته که هر کدام یادآور نکته‌ای خاص و بیانگر موضوعی در این زمینه می باشد. قرآن گرامی آنجا که می خواهد در میان گرامیان، با کرامت‌ترین را نزد خداوند معرفی کند: ان اکرمکم عندالله اتقاکم (حجرات، ۱۳/۴۹) را یادآور می شود و آنجا که اوصاف نیکان را یادآوری می کند، به عبور کریمانه آنان می پردازد: و اذ مروا باللغو مروا کراما (فرقان، ۲۵/۷۲)، و وقتی به ملائک محافظ انسان اشاره می کند آنان را به: کراماً کاتبین (انفطار، ۱۱/۸۲)

می ستاید که نشان از جایگاه و موقعیت آنها نزد فرشتگان دیگر دارد، و در آن هنگام که از نامه های یادآوری کننده همراه با ارائه دهندگان آنها یاد می کند، به وصف کرامت می خواند: فی صحف مکرّمه... بایدی سفره. کرام بررة. (عبس، ۱۳/۸۰-۱۶) که یادآور قیامت است و تنهایی انسان.

در میان همه مواردی که واژه کرامت به صورت های مختلف استعمال شده و بازگو کننده نحوه ای از کرامت و گرامی داری می باشد. شاید بتوان ادعا کرد در هیچ مورد با عنایت ویژه چنانکه در مورد بنی آدم آمده است، بیان نشده است: آدم هبوط کرده است و حوا در کنار او قرار گرفته و مکمل او گشته است و بنی آدم از او بار یافته اند و انبیاء و اولیاء و تمامی انسان ها از او نشأت گرفته اند و اکنون قرآن با پیامبر خاتم و نبی مکرم خود چنین سخن می گوید: ولقد کرّمنا بنی آدم، همانا گرامی داشتیم فرزندان آدم را، و چنین گرامی داشتی که: حملناهم فی البرّ و البحر، بر همه عالم آنان را مسلط کردیم و سیطره بخشیدیم، و نیز بر آن افزودیم: و رزقناهم من الطّیبات و از همه پاکیزه ها روزی شان دادیم، و در نهایت: و فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا.

بنابراین: ۱. کرامت از آن تمامی فرزندان آدم است.

۲. اسباب و وسائل کرامت بنی آدم مهیا و فراهم شده است.

۳. تسلط و گردش در دشت و دریا و روزی های پاکیزه؛ از نمودهای برجسته و آشکار

کرامت است.

۴. برتری و فضیلت نیز از ویژگی های بنی آدم بر بسیاری از آفریده هاست.

زییاست که در چند آیه بعد به برخی انسان ها اشاره می کند که کرامت را از یاد برده اند و خود را فراموش کرده اند و چشم و گوش بسته اند و جزایی جز چشم و گوش بستگی در آخرت ندارند و اینچنین است که بی کرامت زیست می کنند و هرگز کرامتی را مشاهده نمی نمایند.

دوم

برگزاری همایشی به نام «امام خمینی و کرامت انسان» که بخشی از سلسله همایش های «امام خمینی و قلمرو دین» است، انگیزه ای برای همه فرهیختگان، عالمان و دردمندان

این عرصه است تا بتوانند به ابعاد مختلف این موضوع با کرامت و بلند بردارند. آنان که بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران را، تجسم کرامت انسانی و حرکت او را نمود بارز کرامت بخشی به انسان می دانند. همو که همچون رسول گرامی (ص)، مردم را به خویشتن خویش فرا خواند و آنان را برای نجات از بندگی غیر خدا به بندگی او فرا خواند و برای نجات بشریت مظلوم و در بند قرن بیستم از سیاهی و ظلال قیام کرد و به انسان های مستضعف (مادی و معنوی) نهیب زد که هان چه نشسته اید! برخیزید و خویشتن را نجات بخشید و کرامت خویش را باز یابید.

اکنون جایگاه انسانیت انسان گم شده است و کرامت آنان لگد کوب گردیده است. برخی انسان ها نمی دانند در چه گرداب هایی گرفتار آمده اند و راه نجات از آنها چیست؟ در تمامی ابعاد زندگی انسان ها نمادی از کرامت دیده نمی شود. آنچه باید باشد، نیست و فراموش شده است. و گاه از آنها جز پوسته ای باقی نمانده است. همایش «امام خمینی و کرامت انسان» حرکتی است برای بیداری آنچه اکنون خفته شده و یا به فراموشی سپرده شده است.

گشودن ابعاد مختلف موضوع از منظر قرآن، روایات و اندیشه ها گامی است سترگ و ستودنی در راه نمایاندن این حقیقت بزرگ و بیدار باشی به آنان که جایگاه اولیه انسان را فراموش کرده اند و هنوز در باید و نبایدهای اولیه آن گرفتارند.

سوم

شکافتن ابعاد مختلف کرامت انسان و بازگشایی گستره آن باید از شاخصه های این همایش بزرگ و انسانی باشد. مبانی قرآنی و روایی، دیدگاه های گوناگون صاحب نظران در همه ابعاد آن نیازمند نگرشی فراتر به این فضیلت فراموش شده و ارزشمند است. از باب نمونه بیشترین نگاه در مقالات، پس از بررسی مبانی و ادله قرآنی و روایی، به انسان بما هو انسان شده است که شایسته بررسی نیز هست؛ و لکن با نگاهی دیگر به منابع و به ویژه سخنان و سیره بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (س) درمی یابیم که حرکت و قیام آن حضرت برای انسان و انسانیت بوده است و در این زمینه، در تمام جزئیات و موارد نیز وارد شده اند و در سیره عملی خود به وضوح کرامت انسان را

نشان داده اند مثلاً در رابطه با خانواده و حفظ کرامت آن، در رابطه با فرزندان و توجه به کرامت و جایگاه آنها، در ارتباط با جوانان و حفظ شخصیت و کیان آنها، در توجه خاص به زنان و جایگاه ارزشمند و شایسته آنها، از ابعاد مختلف شخصیتی (اجتماعی، فردی، تربیتی، اخلاقی و...)، که با نگاهی به سیره پیامبر بزرگوار اسلام، آنجا که به بچه‌ها سلام می‌کند، آنجا که برای نجات دختران از مرگ فریاد برمی‌آورد، آنجا که بر جهالت مردمان فغان می‌نماید و با خطاب: **لعلک باخع نفسک الا تکونوا مؤمنین** (شعراء، ۳/۲۶) مواجه می‌شود، در می‌یابیم که امام، پیام‌آوری از نسل ابراهیم و محمد است که این چنین در هر زمینه‌ای که وارد شده، نمادی از یک انسان کامل تجسم یافته است؛ و این چنین است که موضوع کرامت انسان شایسته کاوش در همه ابعاد و طبقات انسانی می‌باشد.

چهارم

بنیان‌بینات ضمن سپاس فراوان از دست اندرکاران این همایش بین‌المللی: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، و دبیر عالی همایش حضرت حجة الاسلام و المسلمین آقای دکتر سید محمد خاتمی، و نیز دبیر علمی آن حجة الاسلام و المسلمین دکتر کاظم قاضی‌زاده که جهت پربار ساختن همایش در ابعاد قرآنی فرصتی را فراهم ساختن تا فصلنامه بینات بتواند ویژه‌نامه‌ای را به این موضوع مهم اختصاص دهد یادآور می‌شود که: بخش عمده‌ای از مقالات این ویژه‌نامه توسط دبیرخانه همایش در قم تهیه شده و برای چاپ به بینات سپرده شده و ضمناً در مجموعه آثار همایش نیز عرضه خواهد شد و بخش دیگری از مقالات توسط دفتر نشریه تهیه و به چاپ رسیده است، که از همه نویسندگان و فرهیختگان محترم که ما را در این امر یاری رساندند سپاسمند و شکرگزاریم.

در خاتمه یادکرد این نکته برای اطلاع خوانندگان گرامی بینات سودمند خواهد بود که در پی انتشار دو ویژه‌نامه: قرآن و امام علی (ع) (شماره ۲۸) و نیز قرآن و پیامبر اعظم (ص) (شماره ۵۲)، چنانکه در شماره قبل یادآور شدیم، بینات مصمم است در هر سال شماره‌ای را ویژه یکی از معصومین (ع) قرار دهد و امسال نیز این ویژه‌نامه به قرآن و فاطمه زهرا (س) اختصاص خواهد یافت، که در انتظار مقالات ارزشمند شما گرامیان خواهیم بود. ان شاء الله.